กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Strategies for Effective Internal Quality Assurance in Small Primary Schools under the Office of Basic Education in The Northeast

บุญธรรม อ้วนกันยา[1] ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ[2] วาโร เพ็งสวัสดิ์[3] และ พรเทพ เสถียรนพเก้า[4]
Boontam Uankanya,[1] Tanongsak Koomkhinam,[2] Waro Phengsawat[3]
and Pornthep Satennapaklo[4]

Article History
Received : September 25, 2019
Revised : July 24, 2020
Accepted : July 29, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เพื่อร่างกลยุทธ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน กรณีศึกษาโรงเรียนที่มีกระบวนการบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน ที่มีเกณฑ์คะแนนระดับดีมาก จำนวน 3 แห่ง และกลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน กลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบกลยุทธ์ จำนวน 359 โรงเรียน โดยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan และ การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อน .05 ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิ และกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีกระบวนการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลที่มีเกณฑ์คะแนนระดับดีมาก ระยะที่ 2 แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 2 การนำผลการประเมินงานการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร และกลยุทธ์ที่ 4 การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ 2) ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กลยุทธ์การบริหารงานที่มีประสิทธิผล ; งานประกันคุณภาพภายใน ; โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

---

[1] นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Doctoral Student in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University
[2,3] รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Associate Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University
[4] อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Lecturer, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

ABSTRACT

The purpose of this research was to 1) develop the administrative strategies for effective internal quality assurance of small elementary schools working under the Office of the Basic Education Commission in the northeast region of Thailand 2) to examine the appropriateness and feasibility of the effective internal quality assurance's administration strategies of the small primary schools. target group in the interview for drafting strategy. The first case study is taking from the interviewing nine qualified experts who are working at-three schools that has presented the excellent performance of internal quality assurance management. The second group of informants are nine experts who participated the focus group discussion on how to investigate strategies of 359 schools by applying the tables of Krejcie & Morgan and simple random sampling by specifying the level of error at .05, while also using a specific selection. The research method were divided into two phases: phase one is included the structured interview with the qualified experts with the case study of the schools who have shown the excellent result of internal quality as surance. Phase two applies the questionnaire with scaling for five levels. The statistics applying in this research are included frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research findings suggest two elements 1) there are four strategies of effective internal quality assurance administration of small elementary schools working under the Office of the Basic Education Commission in the Northeast of Thailand are included(1) promoting participation of stakeholders and personnels ; (2) applying the results of internal quality assurance to improve and develop strategies; (3) The development of teacher and personnel and strategies; (4) information system management. 2) the results of the examination of the effective internal quality assurance administration strategy of the small elementary schools, who are working under the Office of the Basic Education Commission in the northeast region, suitable and feasible due to the high score level.

Keywords : Effective Management Strategy ; Internal Quality Assurance Work ; Small Primary School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 เป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศให้เท่าเทียมนานาประเทศ การบริหารโรงเรียนในปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนวิธีการหรือแนวทางการบริหารจัดการโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจ ใฝ่รู้และพัฒนาโรงเรียน ในมาตรา 47 และมาตรา 48 ระบุให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรับการประเมินภายนอก ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้เกิดความมั่นใจในสถานศึกษานั้น (Ministry of Education, 2018) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ยึดหลัก 3 ประการ คือ 1) การกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษามีอิสระมีความคล่องตัวในการบริหารและตัดสินใจ 2) การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน และ 3) การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย (Goals) ที่ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนต้องได้รับรู้เพื่อการพัฒนาร่วมกัน และเพื่อการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

ของสถานศึกษา (Bureau of Educational Testing Service, 2011)

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ก็มีเป้าหมายให้ไปสู่คุณภาพที่เท่าเทียมกัน แต่การใช้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการคุณภาพภายใน ย่อมแตกต่างกันตามขีดความสามารถและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ จึงน่าจะมีปัญหาและกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในแตกต่างไปตามโรงเรียนขนาดอื่นๆ โดยเฉพาะในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับครู ปัญหาบุคลากรขาดการมีส่วนร่วมในระบบการประกันคุณภาพ ปัญหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ปัญหาการไม่นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา และปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งปัญหาด้านอื่นๆ ดังนั้น การศึกษาเพื่อหากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณลักษณ์อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ โดยนำแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจาก Mitsupap (2018) ; Meksin (2015) ; Thadathamrongwet (2015) สามารถสรุปแนวทางการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ได้ 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร 2) การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา 3) การพัฒนาครูและบุคลากร 4) การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ และมีกระบวนการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ 4) การติดตาม ควบคุม และประเมินผล

2. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จาก Aphaiso (2015); Thanomchayathawat (2015) สามารถสรุป ได้ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร 2) การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา 3) การพัฒนาครูและบุคลากร 4) การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

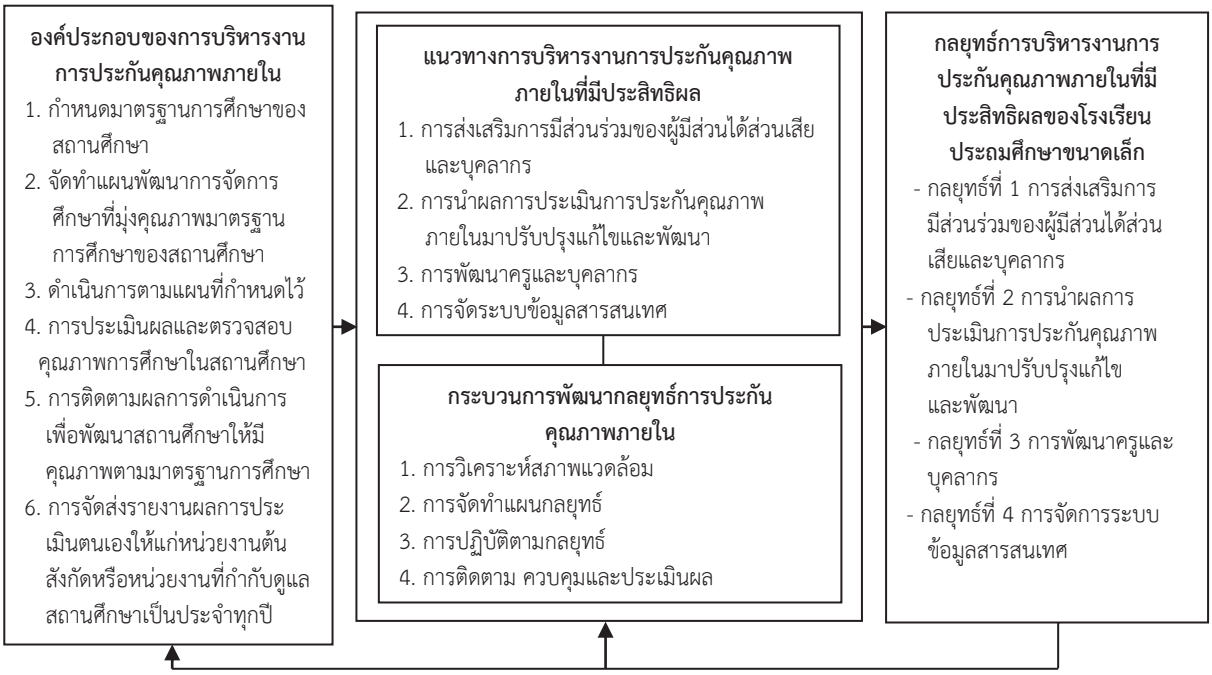

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามระยะการวิจัย ไว้ดังนี้

ระยะที่ 1 ใช้กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ที่มีความรู้ความสามารถ ด้านการประกันคุณภาพ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) กรณีศึกษาโรงเรียน จำนวน 3 แห่ง และกลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน และ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ระยะที่ 2 ใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3,318 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 359 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน และครูผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิและกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีกระบวนการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลที่มีเกณฑ์คะแนนระดับดีมาก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา 0.50 ขึ้นไป (Sisa-at, 2012) ซึ่งผลการพิจารณาหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ถือว่าข้อคำถามใช้ได้ เพื่อใช้เป็นร่างกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ก่อนนำมาใช้ในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

ระยะที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Sisa-at, 2012) การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการพิจารณาหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ถือว่าข้อคำถามใช้ได้และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45 – 0.90 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และกรณีศึกษาโรงเรียนต้นแบบ ระหว่างเดือน มีนาคม 2561 และจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ระหว่างเดือน ตุลาคม 2561

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์และติดอากรแสตมป์ซองเปล่าให้ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 359 โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 357 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.44 ระหว่างเดือนเมษายน - เดือนพฤษภาคม 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 นำผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ กรณีศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล และผลจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) มาจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 นำผลจากการตอบแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ โดยมีเกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ในการแปลความหมาย (Sisa-at, 2012)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสรุปจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และกรณีศึกษาจากโรงเรียนต้นแบบ สรุปเป็นร่างกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ได้ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร กลยุทธ์ที่ 3 การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาครูและบุคลากร และกลยุทธ์ที่ 5 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และผู้วิจัยได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ให้จัดกลุ่มกลยุทธ์ใหม่ เป็น 4 กลยุทธ์ และใช้ชื่อกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน 2) ผู้บริหารกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดโครงสร้างงานประกันคุณภาพภายใน 3) ผู้บริหารมอบหมายงานและฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ผู้บริหารจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ที่ 2 การนำผลการประเมินงานการประกันคุณภาพมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา ประกอบด้วย 1) มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงงานการประกันคุณภาพภายใน 2) ผู้บริหารและบุคลากรนำแผนสู่การปฏิบัติ 3) ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตาม และนำผลมาพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร ประกอบด้วย 1) จัดให้มีการประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการด้านประกันคุณภาพภายใน 2) ส่งเสริมความตระหนักให้เห็นคุณค่า ความสำคัญการประเมินคุณภาพภายใน 3) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 4 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ประกอบด้วย 1) จัดระบบสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน พร้อมใช้งาน 2) มอบหมายผู้รับผิดชอบในการจัดวางระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงกับเครือข่ายทางการศึกษา 3) นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและจัดการ

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม

กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน	ความเหมาะสม (n = 1,436)		ความหมาย	ความเป็นไปได้ (n = 1,436)		ความหมาย
	$\overline{X}$	S.D.		$\overline{X}$	S.D.	
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร	4.19	0.47	มาก	4.24	0.54	มาก
การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงพัฒนา	4.22	0.43	มาก	4.23	0.56	มาก
การพัฒนาครูและบุคลากร	4.23	0.48	มาก	4.23	0.57	มาก
การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ	4.22	0.41	มาก	4.21	0.49	มาก
เฉลี่ย	4.21	0.34	มาก	4.23	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.21, S.D.= .34) เมื่อพิจารณาเป็นกลยุทธ์ พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากร ส่วนด้านที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากรมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\overline{X}$=4.23, S.D.= .48) ($\overline{X}$=4.19, S.D.= .47) ตามลำดับ

ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.23, S.D.= .51) เมื่อพิจารณาเป็นราย กลยุทธ์ พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร และส่วนด้านที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\overline{X}$=4.24, S.D.= .54) ($\overline{X}$=4.21, S.D.= .49) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า มี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 2 การนำผลการประเมินประกันคุณภาพมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 4 การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องมาจากกลยุทธ์เชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเป็นขั้นที่ต้องมาประเมินสถานการณ์โดยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศที่เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน รวมทั้งโอกาสและอุปสรรคมาวิเคราะห์เพื่อจะดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ กลยุทธ์สอดคล้องกับผลการศึกษาองค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buranachat (2018) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดพะเยา พบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ได้ตามมาตรฐาน กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดการศึกษา และกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาการให้บริการหอพักนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phetchabun (2013) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 7 กลยุทธ์ได้แก่ 1) เพิ่มศักยภาพของบุคลากรในด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและภาระงานที่รับผิดชอบ 2) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการประกันคุณภาพภายในโดยใช้เทคโนโลยี 3) เพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ปรับวิธีการทำงานโดยเชื่อมโยงงานประจำกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) ปรับปรุงกระบวนการประเมินผลระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) ส่งเสริมการติดตาม ประเมินผลปัจจัย และกระบวนการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายใน 7) พัฒนางานตามภารกิจของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเป็นวัฒนธรรมองค์กร

2. การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่พัฒนาขึ้น พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวม

อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร และด้านที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพและจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานกระทรวง ศึกษาธิการจึงให้มีการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีนโยบายปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้มีจำนวนน้อยลง กระชับ และสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริงเน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบการประเมิน เพื่อลดภาระการจัดเก็บข้อมูล ลดการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน รวมทั้งพัฒนาผู้ประเมินภายในให้มีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ สามารถให้คำชี้แนะและให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษาได้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรับใหม่จึงมีจำนวนไม่มาก แนวทางการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจะเน้นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพตามบริบทของสถานศึกษา ไม่เพิ่มภาระการจัดทำเอกสารให้สถานศึกษาปรับกระบวนทัศน์ในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายคือมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (Accountability) (Office of the Basic Education Commission, 2016) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wongnaya (2016) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การประเมินแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์ทั้งหมดมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับ Mitsuphap (2018) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่พัฒนาขึ้น พบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลจากการศึกษางานวิจัย ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร ไปส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกภาคส่วนเพิ่มมากขึ้น

2. ควรนำผลจากการศึกษางานวิจัย ไปจัดทำแผนกลยุทธ์และเป็นข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาต่างๆ นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร ที่ส่งผลสำเร็จต่อการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ควรศึกษารูปแบบการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

References

Aphaiso, T. (2015). Khwāmsamphan rawāng thaksa kānboṛihān kap kāndamnoēn ngān prakan khunnaphāp phāinai khoṇng sathān suksā tām krabuānkān PDCA khoṇng phūboṛihān sathān suksā sangkat samnakngān khet phūnthī kānsuksā prathom suksa nakhoṇn phanom khet Soṇng [The relationship between management skills and internal quality assurance operations of schools under the PDCA process of school administrators. Under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area, Zone 2]. *Journal of Nakhon Phanom University,* 5(2),41-51.

Buranachat, S. (2018). Konlayut kānboṛihān cẖatkān suksā khoṇng sathān suksākhan phūnthān nai boṛibot sangkhom phahu watthanatham cẖangwat Phayao [Educational Management Strategies for Basic Educational Institutions in Multicultural Society in Phayao Province]. *Journal of Humanities and Social Sciences,* 11(4),27-41.

Bureau of Educational Testing Service. (2011). *ʻĒkkasān kānprakan khunnaphāp kānsuksā phāinai sathān suksā radap kānsuksā naphūn thān rabop kānprakan khunnaphāp [Internal quality assurance documents for education Basic education level, quality assurance system].* Bangkok : The Teachers Council of Thailand Press.

Meksin, P. (2015). kānphatthanā konlayut kān ngān sūn phatthanā kok ʻong ʻongkān boṛihānsuān nai khet chˇangwat phængphet [The development of strategy for the operation of the Child Development Center of the Subdistrict Administrative Organization in Kamphaeng Phet Province]. *Journal of Education Naresuan University,* 17(1),79-90.

Ministry of Education. (2018). *Khūmukānboṛihānsathānsuksākhanphūnthānthīpennitibukkhon [A guide for basic education institution management that is a juristic person].* Bangkok : United Printing House Delivery of goods and parcels.

Mitsupap, N. (2018). Rūpbæp kānboṛihān choængkon yut thī song phon toˌ prasitthiphon kāndamnoæn ngān sūn phatthanā deklek sangkat thetsabān tambon nai khet phāk tawanʻok chiang nūa toṇ bon [Strategic management model that affects the effectiveness of the child development center Under the sub-district municipality in the upper northeast region]. *Journal of Nakhon Phanom University Humanities And Social Sciences,* 8(1),67-75.

Office of the Basic Education Commission. (2016). Næothāng kānprakan khunnaphāp phāinai sathān suksa [Guidelines for internal quality assurance in schools]. Bangkok : Bureau of Academic and educational standards.

Petchabun, C. (2013). Konlayut kānphatthanā rabop prakan khunnaphāp phāinai sathān suksākhan phūnthān sangkat naknganān khet phūnthī kānsuksā prathom suksā phængphet khet nưng læ khet soṇng [Strategy for the development of internal quality assurance system in basic education schools under the office of Primary Education, Kamphaengphet District 1 and Zone 2]. *Journal of Education, Chulalongkorn University,* 15(1),70-80.

Thadathamrongwet, S. (2015). *Nayobāi krasūang suksāthikān [Policy of the Ministry of Education].* Retrieved September 2017, From http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=26731 & Key = news20.

Thanomchayathawat, B. (2015). Kānphatthanā kānprakan khunnaphāp kānsuksā khoṇng witthayālai sangkat Sathāban Phraboṛommarātchanok krasūang sātharanasuk [Educational Quality Assurance Development of Colleges under the Jurisdiction of Praboromarajchanok Institute, Ministry of Public Health]. *Journal of Yala Rajabhat University,* 10(1),59-76.

Sisa-at, S. (2012). *Withīkān thāng sathiti samrap kānwichˇai lem nưng [Statistical Methods for Research, Volume 1].* (5th edition). Bangkok : Suwiriyasat.

Wongnaya, S. (2016). Kānphatthanā phanæk loˌ yut kānphatthanā khunnaphāp kānsuksā sathān suksākhan phūnthān sangkat samnaknganān khet phūnthī kānsuksā prathom suksā kamphæng phet [The development of strategic plans for the development of basic education quality under district office Kamphaeng Phet Primary Education Area]. *Journal of Humanities and Social Sciences,* 22(1),41-56.